

Determinanți afectivi ai persistenței motivaționale¹

Ana Maria HOJBOTĂ, Ticu CONSTANTIN²

Rezumat: Persistența motivațională se referă la nucleul dur al motivației individuale, dimensiunea mai degrabă cantitativă (energia și stabilitate motivațională) decât calitativă a acesteia (Constantin și col., 2007). Psihologia personalității include persistența atât în modele temperamentale cât și caracteriale, ca parte a unor trăsături precum conștiinciozitatea și dependența de recompensă. Studiul de față examinează relația dintre scala PM3, măsurând persistența motivațională, o serie de dimensiuni afective: afectivitatea dominantă (PANAS, Watson, Clark și Tellegen, 1988), strategii de coping cognitiv (CERQ, Garfensky, Kraaji și Spinhoven, 2001) și tendința de a controla manifestările emoționale (Affective Control Scale, Williams și Chambless, 1992). Corelațiile indică o asociere între persistența motivațională și afectivitate (directă cu cea pozitivă și indirectă cu cea negativă). De asemenea, persistența motivațională corelează pozitiv cu scalele planificare, reevaluarea situației și focalizare pe aspecte pozitive; sunt discutate și corelațiile neașteptate cu scalele variabilelor dezadaptative ruminare și viziune catastrofică. Nu am identificat corelații semnificative între persistența motivațională și tendința de control al afectelor.

Cuvinte cheie: persistența motivațională, afectivitate, autoreglarea cognitivă a emoțiilor

1. Introducere

O întrebare pe care psihologia muncii și organizațională o primește recurent din câmpul practicii se referă la condițiile concrete care facilitează capacitatea indivizilor de a se automotiva și de a-i motiva pe ceilalți. Articolul tratează problematica relației dintre efortul investit în atingerea țelurilor personale, dispoziția afectivă dominată și strategiile de autoreglare cognitivă și control a emoțiilor cu aplicație asupra unui lot de angajați din organizații românești, din toate categoriile de vârstă și medii socio-profesionale variate, atât din sectorul de stat cât și privat. În prima parte sunt prezentate conceptele de persistență și persistență motivațională precum și câteva perspective teoretice și studii care încearcă să elucideze relația complexă dintre angajamentul în atingerea scopurilor și configurația afectivă care facilitează eforturile de apropiere între indivizi și obiectivele proiectelor lor personale. Interfața dintre motivație și afecte prezintă un teren încă destul de confuz în care contradicțiile, divergențele teoretice sau sărăcia rezultatelor au la bază slabele definiții, suprapunerile sau confuziile între

¹ Articolul este unul dintre rezultatele proiectului „*Persistența motivațională – de la determinări afective și cognitive la condiționări contextuale*”, finanțat de CNCSIS prin Programul "IDEI" „Proiecte de Cercetare Exploratorie” (PN-II-ID-PCE, cod 2206).

² Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației ; adresa de corespondență: a_hojbota@yahoo.com

conceptele provenind din cele două domenii. Pe de o parte, emoțiile joacă multiple roluri - de barometru al apropierii între individ și scopul său, de „combustibil” al acțiunii îndreptate către scopuri, de indicator „adecvării” scopului și mijloacelor alese la nevoile și dorințele individului, cât și la context, fiind o garanție a importanței asociate demersului, prin beneficiile emoționale așteptate. Pe de altă parte, felul în care individul își formulează și își aliniază motivele conștiente, asumate, cu cele implicite influențează temperatura emoțională a individului prin fezabilitatea percepută (expectanțe) și prin incompatibilitățile care pot apărea la nivelul ierarhiei de scopuri.

2. Context teoretic

2.1. Perspective asupra persistenței. Conceptul de persistență motivațională

Persistența este un concept cu lungă istorie în psihologie, fiind pe cât de utilizat sub umbrela unor diversii domenii de studiu psihologic, pe atât de ignorat sub aspectul necesității unei definiții conceptuale. La începutul secolului trecut, Fernald (1912, apud Ryans, 1939, p. 715) descrie persistența ca „abilitatea indivizilor de a rezista și de a continua în susținerea eforturilor pentru atingerea succesului, în ciuda oboselii sau a descurajărilor” iar pentru Hartshorne, May și Maller (1929), aceasta este o funcție a interesului, o manieră specifică de a reacționa, în funcție de experiența cu tipul de activitate în contextul căreia se definește. Utilizând un repertoriu variat de sarcini experimentale, Crutcher (1934) și Dorcus (1935) încearcă să extragă un factor comun, denumit de ei persistență, respectiv *perseverență volițională*, ajungând la concluzia că persistența nu este o trăsătură, o calitate pervazivă, ci un răspuns comportamental circumstanțial, determinat mai degrabă de interes, curiozitate sau auto-eficiența indivizilor în sarcină, recomandând tratarea acesteia nu ca trăsătură, ci doar raportat la specificul activității. Mai târziu, persistența a intrat totuși în vizorul teoreticienilor ca trăsătură: Rethlingshafer (1942) a denumit-o *enduranță* sau „*tendința de a termina orice sarcină inițiată*”, Mukherjee (1974) descrie „*dispoziția de a persista*” și construiește o scală cu răspuns dihotomic, utilă în a măsura motivația performanței; Lufi și Cohen leagă dimensiunea de performanța academică, dezvoltând o scală pentru a măsura persistența copiilor (1987). Chess și Thomas (1984) consideră persistența o dimensiune temperamentală, definind-o ca o abilitate de a „*continua o activitate în fața obstacolelor*”, la fel ca și în modelul propus de Cloninger, Przybeck și Svrakic (1991), unde apare tot ca dimensiune temperamentală reflectată prin capacitatea de a rezista frustrării și oboselii și capacitatea de a le percepe ca provocări în fața cărora indivizii persistenți tind să-și intensifice efortul și investiția motivațională față de scopuri. Toate aceste definiții au în comun rezistența la frustrare (eșec, obstacole, întârzierea sau lipsa recompensei) și

capacitatea de energizare în confruntarea cu acestea, capacitate pe care Wright și Brehm (1989) eu definit-o drept *reactanță la obstacolele care interferează cu atingerea scopurilor*: indivizii răspund adeseori la obstacole prin mobilizarea eforturilor datorită creșterii asociate scopului față de care sunt angajați. Pornind de la modelul-suport al *teoriei funcționale*, o derivată a studiilor lui Bandura (1977), Ford (1992), Kanfer (1999), Mitchell (1982) și Pinder (1998), conform căreia motivația în muncă este cel mai bine reprezentată ca un proces care implică două sisteme psihologice interdependente -*alegerea scopului* („goal choice”) și efortul pentru atingerea scopului („goal striving”), Constantin (2007) propune conceptul de “persistență motivațională”, care se referă la „o anumită predispoziție comportamentală condiționată de un set de competențe (înnăscute sau formate) care îi creează unei persoane șanse mai mari sau mai mici de a persista motivațional și comportamental în sensul definit de implicarea motivațională”. Prin acest concept, autorul își propune să identifice componenta cantitativă, nucleul stabil al motivației individuale (mai multe detalii în Constantin, 2009). „Nucleul dur” la care autorul își propune să ajungă este cunoscut în tradiția psihologică germană sub denumirea de „voință”, unde este definit drept modul în care indivizii gestionează persistența, urmărirea eficientă și prin efort a scopului (Kuhl, 1994). Modelul propus de Constantin își propune să surprindă intensitatea cu care indivizii reușesc să rămână angajați în scopurile de care sunt preocupați, cu accent pe cele de ordin profesional (elaborarea și urmarea unui plan de carieră, atingerea unui nivel ridicat de competență sau motivația performanței, notorietate și menținerea prestigiului), mai degrabă decât cele de ordin personal (menținerea sănătății, condiției fizice, angajarea în activități cu rolul de a cultiva starea de bine și de a evita stresul, obiective de ordin spiritual) sau interpersonal (dezvoltarea și menținerea relațiilor). Persistența motivațională nu este o simplă măsură a capacității de a rezista în timp în sarcini dificile monotone sau frustrante, ci mai degrabă ca efectul cumulativ al unui set de tendințe, condiții și predispoziții care pot facilita atingerea scopurilor; majoritatea factorilor luați în considerare sunt preluați din modelul propus de Oettingen și Gollwitzer (2001). Componentele pot fi definite ca un set de competențe de auto-motivare, în sensul capacității de a organiza activitățile în jurul scopului curent, prin selectare de scopuri atractive și strategii potrivite, prin intensificarea efortului ori de câte ori o cer circumstanțele, prin rezistența în fața obstacolelor și a distractorilor. În cele ce urmează vom descrie rolul emoțiilor în motivație, componenta afectivă a scopurilor și posibile legături între afectivitate și capacitatea de a persista în scopuri personale.

2.2. Componenta afectivă a motivației

Modul de organizare a structurii scopurilor nu poate fi detașat de indicatorii afectivi care acompaniază aceste reprezentări cognitive. Scopurile individuale sunt

organizate în cadrul unui sistem ierarhic, în care o parte dețin o mai mare importanță (centrale) decât altele și sunt servite de mijloace care la rândul lor pot fi subordonate mai multor categorii de scopuri aflate la diverse nivele ale ierarhiei; acest fapt oferă sistemului de scopuri o structură dinamică dar impune și o serie de riscuri. În lipsa unei orientări flexibile în cadrul acestei ierarhii de scopuri și a mijloacelor atașate, indivizii sunt expuși riscului de a se dezangaja prematur față de obiectivele propuse, cât și de a persevera în scopuri de ordin intermediar, chiar și dincolo de momentul în care rolul instrumental al acestora a fost îndeplinit.

Capacitatea de a monitoriza emoțiile proprii și ale celorlalți, de a le evalua corect și de a ghida acțiunile în funcție de acestea s-au dovedit un important factor al succesului pe plan profesional, academic sau interpersonal (Goleman, 1995; Mayer și Salovey, 1993). Scopurile dețin o componentă afectivă importantă, studiile din psihologia socială și cognitivă indicând faptul că valența și intensitatea dimensiunii afective sunt esențiale în menținerea comportamentului de urmărire a scopului, atât în mod voluntar, conștient, cât și implicit, automat. O serie de cercetări arată că scopurile ale căror reprezentări au asociate afecte cu valență pozitivă sunt urmărite cu o intensitate sporită, pe când cele care au asociate afecte negative vor fi respinse la nivel subconștient și gradual abandonate (Aarts, Gollwitzer și Hassin, 2004; Aarts, Custers și Holland, 2007; Custers și Aarts, 2005; Dijksterhuis și Aarts, 2003). Conform acestor autori, o entitate poate căpăta valoare motivațională dacă i se asociază afectivitate pozitivă, chiar și în lipsa conștientizării acestui efect (asocierea fiind operată la nivel inconștient). La fel, scopurile cu valență afectivă negativă vor fi considerate neatractive și indezirabile, efectul lor motivațional scăzând cu timpul până când indivizii se vor dezangaja complet din urmărirea lor. Transferul semnificației pozitive a scopului - de la afectele asociate către evaluarea favorabilă a gradului de dezirabilitate a acestuia - pare să funcționeze și în context interpersonal prin mecanismul imitației. Indivizii pot dobândi o disponibilitate crescută de a se angaja și investi efort în sarcini a căror îndeplinire a avut efecte pozitive pentru alții. Perceperea efectelor negative sau pozitive asociate urmării scopurilor pentru alți indivizi condiționează motivația și efortul investit ulterior de observator în sarcina experimentală (Aarts, Gollwitzer și Hassin, 2004; Dik și Aarts, 2008). Aarts arată că aceste studii „cultivă ideea că o activare simultană a reprezentării scopului și a afectelor pozitive energizează procesele inconștiente care mențin scopul activ și sprijină atingerea scopului, iar aceste procese au rolul de amplifica experiența subiectivă a urmării voluntare a scopului”. Această asociere repetată oferă - printr-un fenomen de control iluzoriu - valoare motivantă intrinsecă acțiunii respective (Aarts și col., 2008, p. 572). Williams și De Steno (2008) arată că perseverența în urmărirea scopurilor ce impun costuri de moment este mediată de *mândrie*. George și Brief (1992) arată că

indivizii cu afectivitate dominantă pozitivă sunt mai creativi, negociază mai eficient și sunt și mai persistenți în sarcini caracterizate de incertitudine. De asemenea, cantitatea de timp scursă în rezolvarea unei sarcini este subestimată atunci când subiecților li se induce o stare pozitivă, respectiv supraestimată atunci când dispoziția în timpul sarcinii a fost una predominant negativă (Hornik, 1992).

2.3. Funcțiile emoțiilor în perspectiva stabilirii scopurilor

Conform definițiilor expuse anterior, persistența motivațională înseamnă a fi angajat în atingerea unui obiectiv personal, în ciuda frustrării și a tentațiilor care apar pe parcurs și care pot modifica importanța acestuia. Indivizii se confruntă zilnic cu tentații diverse, unele extrem de dezirabile, dar cedarea în fața lor ar putea semnifica retragerea din urmarea unui obiectiv important. Emoțiile au rolul pe de o parte de a semnaliza ce este dezirabil sau nu, semnalând atât beneficiile hedonice cât și costurile posibile ale anumitor alegeri.

O concluzie unanimă a studiilor este că emoțiile orientează comportamentul, procesul decizional și procesarea informațiilor, relevând tendințe de gândire și acțiune specifice asociate cu tipuri de afecte diferite (Clore, Gasper și Garvin, 2001, Fredrickson, 1998; Frijda, 1986; Lazarus, 1999 *apud* Smith și col., 2005, pp. 572-573). În cazul emoțiilor negative, tendințele de gândire și de acțiune devin restrânse, inhibitate și determină impulsuri puternice de a răspunde în moduri specifice - în cazul fricii apare impulsul concret de a fugi, de îndepărtare de pericol; în cazul tristeții, tendința asociată este aceea de retragere și de evitare, iar în situația în care apare furia, impulsul este de a reacționa în manieră activă, ofensivă, sub forma atacului. În cazul emoțiilor pozitive, tendințele de gândire și de acțiune devin deschise altor posibilități, favorizând descoperirea noului. Beneficiul acestor stări este faptul că extind modurile tipice de gândire și acțiune, conducând la abordări mai creative ale situațiilor întâmpinate. De exemplu, în cazul bucuriei apare impulsul de joacă, iar în cazul interesului se manifestă tendința de explorare (Fredrickson, 1998, 2002; Fredrickson și Branigan, 2001; Frijda, 1986; Lazarus, 1991 *apud* Smith și col., 2005, p. 573).

Sintetizând o serie din concluziile studiilor de mai sus și a altora nemenționate aici, Roseman (2008) realizează o paralelă între funcțiile motivației și ale emoțiilor. În opinia autorului, caracteristicile comune sunt: faptul de a fi generate intern și elemente care conduc la comportament orientat spre scop, direcționând și energizând comportamentul. În schimb, ca diferențe, autorul arată că motivațiile sunt în mai mare măsură supuse deliberării și analizei posibilităților în lumina constrângerilor contextuale, pe când emoțiile sunt răspunsuri automate, impulsive, dictate de mecanisme modelate de evoluție. Explicând relația dintre emoții și motive, autorul arată că emoțiile pozitive sau negative sunt rezultatul congruenței dintre situația existentă și motivele indivizilor, emoțiile pregătind și susținând

organismul să se angajeze în satisfacerea motivelor. Același autor arată, citându-l pe Tomkins (1970, apud Roseman, 2008), că emoțiile preced motivația, folosind ca exemplu explicația psihanalitică a comportamentelor sexuale: impulsul erotic, ce urmărește gratificarea nevoilor hedonice, poate fi inhibat de acțiunea unor emoții precum anxietatea, vina sau rușinea. Autorul subliniază că anumite tipuri de motivații au asociate emoții specifice. Acest lucru este într-adevăr susținut de teoria focusului autoreglării (Higgins, 1997; Higgins, Shah și Friedman, 1997) care susține că există două tipuri de motivații fundamentale. Unele sunt orientate spre *promovare* (având în centru nevoi de autorealizare și aspirații) și dau naștere la emoții pozitive precum fericirea, mândria sau satisfacția atunci când se ajunge la rezultate dorite și emoții negative atunci când individul este frustrat de atingerea scopului, precum dezamăgirea, tristețea. Celălalt tip de motivații sunt cele focalizate pe *prevenire* (prevention focused) și se referă la preocuparea pentru responsabilități, datorii, norme, obligații, respectarea reglementărilor, cerințelor și limitărilor, asigurarea siguranței personale. În acest caz, satisfacerea scopului duce la emoții precum cele de relaxare, eliberare, confort, pe când frustrarea scopului se manifestă prin emoții de agitație, teamă, amenințare, neliniște sau tensiune.

Un concept interesant este cel de „predicție afectivă” (Gilbert și col., 1998), care se referă la anticiparea consecințelor afective ale anumitor decizii. Când decid să se angajeze în urmărirea unui scop, indivizii realizează o evaluare a probabilității ca anumite evenimente să îi facă mai fericiți. Predicțiile afective conțin patru componente: una referitoare la valența afectelor anticipate (cât de plăcute sau neplăcute ar putea fi), alta la conținutul emoției (tipul de emoție sau combinația specifică); celelalte două componente vizează durata și intensitatea. Autorii susțin prin studiul empiric realizat că există o tendință de a supraestima durata reacțiilor emoționale prezise. Mai mult decât atât, Liberman, Sagristano și Trope (2002) ajung la următoarea concluzie: cu cât evenimentul anticipat este mai îndepărtat din punct de vedere temporal, cu atât emoțiile anticipate sunt mai simple; consecințele prezise ale scopurilor propuse sunt descrise într-un mod complex și realist doar pe distanțe temporale înguste.

2.4. Emoțiile, autoreglarea și psihologia acțiunii

În termeni de autoreglare, emoțiile au efect motivațional prin faptul că dau naștere la un dezechilibru pe care organismul tinde să îl anuleze prin planificarea și derularea anumitor comportamente. Majoritatea acestor acțiuni presupun investirea de efort, atenție și resurse de timp. Carver și Scheier (1999) consideră afectele drept o funcție a ratei de progres către un scop stabilit. Pe lângă faptul că semnalează organismului dacă se confruntă cu circumstanțe adverse sau favorabile, emoțiile pozitive sunt deosebit de utile în situații care necesită răspunsuri flexibile, originale (Isen, Daubman și Nowicki, 1998) ori coping proactiv în confruntarea cu

obstacolele sau problemele (Aspinwall și Taylor, 1997). Isen (1999) atrăgea atenția acum un deceniu că nu există un efect direct al afectivității pozitive asupra motivației generale, ci doar unul indirect, care acționează prin trei mecanisme distincte. Astfel, indivii fericiți sunt motivați să mențină această stare, caută varietate între produse sigure, prezintă motivații intrinseci mai puternice și au o orientare mai umanistă. Într-un studiu mai recent (Isen și Reeve, 2005), cercetătoarea demonstrează că efectele pozitive nu susțin doar motivația intrinsecă, dar intervin și în momentele în care trebuie derulate cu responsabilitate anumite sarcini mai puțin interesante.

Anumiți autori consideră esențială capacitatea de reglare a afectelor negative pentru motivație și urmărirea eficientă a scopurilor (Koole și Kuhl, 2007). Încercând să sugereze faptul că psihologia pozitivă a exagerat rolul emoțiilor pozitive în atingerea succesului, autorii citează o serie de studii care susțin ideea că afecte pozitive precum entuziasmul, bucuria, pot interfera cu activitățile orientate spre scop (Erber și Erber, 1994; Tice, Bratslavsky și Baumeister, 2001). Cei doi autori concluzionează pe baza acestor studii că în anumite situații, este preferabil ca indivizii să își gestioneze afectivitatea în așa fel încât să ajungă mai degrabă la stări neutre, de un nivel de intensitate mediu, decât la trăiri pozitive și puternice. De asemenea, este descris și rolul adaptativ al emoțiilor negative, de semnalizator al amenințărilor și mobilizare a organismului în fața acestora: „oamenii se angajează adesea în reglarea emoțiilor nu pentru a se simți bine, cât pentru a se simți „corect”, cu alte cuvinte, pentru a alinia stările afective cu cerințele situației” (p. 297), și anume la constrângerile sociale dar și la constrângerile funcționale. Concordanța dintre cerințele situaționale și stările afective ajută la facilitarea eforturilor și menținerea persistenței atunci când scopurile majore sau mijloacele sunt în opoziție cu nevoile hedonice ale indivizilor. În măsura în care indivizii sunt capabili să facă această autoreglare, vor putea să susțină cu succes și comportamentele voluntare. Autorii amintiți descriu trei caracteristici ale unei reglări afective care să susțină efortul voluntar: *eficiență* (rapiditate și caracter automat, consum redus de energie), *flexibilitate* (valență și intensitate adaptate împrejurărilor), *caracter non-represiv* și denumesc acest tip de reglare „intuitivă”. Derularea sa defectuoasă poate avea repercursiuni de tipul afectelor negative intruzive și persistente, a rumațiilor durabile. Fiind o deprindere achiziționată în urma exersării repetate, această formă de autoreglare este în mare parte inaccesibilă introspecției, deci nu poate fi apreciată direct decât prin intermediul efectelor acesteia asupra comportamentelor. Indivizii cu această capacitate de autoreglare intuitivă eficientă sunt orientați spre acțiune; la polul opus se găsesc cei orientați spre stare, adică indivizii vulnerabili la rumații, ezitare, tergiversare, tendința de a reveni asupra deciziilor și de a reevalua frecvent situațiile. Pornind de la această

distincție, Kuhl (1994) a conceput *Action Control Scale*. Scala ACS-90 conține două subdimensiuni, prima fiind orientată spre eșec, definită ca abilitatea de a reduce afectele negative când sunt la un nivel ridicat și capacitatea de autocontrol în situațiile amenințătoare, alta spre decizii, referindu-se la capacitatea de a autogenera afectele pozitive în confruntarea cu dificultăți, probleme. Așadar, constructul este util în înțelegerea modului în care sunt luate și duse la capăt deciziile dificile, printr-un dublu fenomen: prin inhibarea afectelor negative și prin susținerea celor pozitive. Cu ajutorul acesteia s-a demonstrat că orientarea spre acțiune prezice capacitatea de a reduce afectele negative în condiții solicitante și nefavorabile (Koole și Fockenberg, 2006; Koole și Jostmann, 2004), alți autori arătând că această diminuare se produce doar când afectele negative interferează cu sarcina în desfășurare, adică atunci când este necesar efort voluntar (Van Dillen și Koole, 2004). Astfel a luat naștere ipoteza facilitării voinței, conform căreia ușurința cu care indivizii își reglează afectele determină ușurința cu care aceștia își duc la bun sfârșit intențiile. La polul opus, orientarea spre stare prezice disforia, cu alte cuvinte, incapacitatea indivizilor de a reduce afectele negative după evenimente nefavorabile (Rholes, Michas și Shroff, 1989), fapt ce îi împiedică să înainteze către scopurile personale majore, definatorii pentru identitatea de sine sau să se orienteze către altele mai fezabile. Așadar, acest tip de reglare a afectelor nu este utilizat în scopuri hedonice (pentru a se simți „bine”), ci mai degrabă, are rolul de a îmbunătăți eficiența controlului acțiunilor voluntare. De asemenea, orientarea către acțiune este asociată concordanței dintre nevoile implicite și cele explicite, măsurate cu ajutorul Testului de Apercepție Tematică (Brunstein, 2001 apud Koole și Kuhl, 2000).

2.5. Strategiile cognitive de autoreglare

Nu doar valența afectelor asigură atingerea succesului, ci capacitatea indivizilor de a regla tonul acestora, deseori fiind mai utilă urmărirea unor stări mai degrabă neutre decât pozitive, capacitatea de a avea emoții „adecvate” situației, cu alte cuvinte, de a alinia stările afective la cerințele situaționale. Perspectiva funcțională (Jostmann și Koole, 2009) conține explicații interesante privind modul în care indivizii devin capabili să urmărească un scop, în ciuda obstacolelor și să își reia activitatea atunci când acest proces este întrerupt, distingând între patru nivele: *nivelul ce conține aspecte de ordin cognitiv, nivelul afectiv, aspectele de ordin motivațional și aspectele de ordin comportamental*. Dintre acestea, nivelul afectiv se referă la autoreglare în fața obstacolelor și eșecului, în sensul capacității de a menține afectele pozitive, care facilitează implicarea și persistența în sarcini și a reducerii celor negative care pot interfera cu buna realizare a acțiunilor orientate către scop, diminuarea efortului și în cele din urmă dezangajare. Strategiile de autoreglare emoțională au rolul de a organiza experiența afectivă în jurul dorințelor

și nevoilor personale. Modelul ales pentru a studia legătura dintre strategiile de autoreglare (Garfensky, Kraaji și Spinhoven, 2001) și persistența motivațională pornește de la premisa că anumite strategii sunt adaptative, pe când altele comportă – atunci când devin habituale - anumite riscuri de ordin psihopatologic. Cei trei autori propun nouă strategii de autoreglare conștiente (sau de coping cognitiv) pe care indivizii le pun în practică atunci când sunt confrunțați cu procesarea unor informații cu impact afectiv ridicat. Menționăm că aceste se referă la acte desfășurate sub control conștient, la nivel cognitiv, în momentul confruntării cu situații amenințătoare sau evenimente stresante: *auto-culpabilizare* - tendința de plasare a vinei pentru cele trăite asupra propriei persoane, *culpabilizarea celorlalți* – situarea vinei pentru cele trăite în exterior – asupra celorlalți sau circumstanțelor, *ruminație* – tendința de a gândi și reveni asupra sentimentelor și cognițiilor asociate cu evenimentul negativ, *viziune catastrofică* – scala descrie cogniții care subliniază în manieră explicită frica și spaima resimțite în situația problemă, *detașare emoțională* – tendința de a reduce impactul emoțional al evenimentului, *refocalizare pozitivă* – reflectarea asupra unor situații pozitive, deturnarea atenției de la eveniment, *reevaluare pozitivă* –recadrare, sau adoptarea de explicații pozitive pentru eveniment, în termeni de experiență de pe urma căreia se poate învăța ceva, dezvoltare personală, *acceptare* – indivizii preferă să se resemneze și să își asume cele petrecute, integrând evenimentul ca atare în istoria personală, *planificare* – se referă la tentința indivizilor de a se gândi în urma evenimentului la ce pași să urmeze în continuare și cum să gestioneze mai bine situația.

3. Demers empiric

3.1. Obiectivul general și ipotezele investigației

Studiul își propune identificarea relațiilor dintre persistența motivațională, pe de o parte și orientarea afectivă dominantă a indivizilor și strategiile habituale de ordin cognitiv de reglare a emoțiilor, pe de altă parte. Sintetizând analizele conceptuale de mai sus, plecăm de la premisa că atât succesul cât și deficitul motivaționale au o componentă afectivă importantă, în sensul facilitării modalităților de implementare a celor mai eficiente căi de acțiune, în termeni de dispoziție, ton afectiv dominant și capacitate de a gestiona trăirile. Reacțiile afective resimțite în cursul urmăririi scopurilor au funcții diverse: atașează o anumită valoare scopului, mijloacelor și recompenselor asociate atingerii lui, semnaleză amenințările și obstacolele, funcționează ca indicator al progresului, acordă prioritate elementelor asociate cu scopul și susțin energetic indivizii sau dimpotrivă, facilitează dezangajarea și reorientarea către scopuri mai fezabile. Tendința de a retrăi afecte negative poate reflecta deficitul în procesul de urmărire a preocupărilor curente; pe de altă parte, afectele pozitive oglindesc o capacitate de a susține energetic

înmaintarea către scop. În privința proceselor de autocontrol și autoreglare, capacitatea de a tolera evenimentele negative, adverse, asigură nu doar un tonus mental ridicat, dar reprezintă o condiție esențială pentru a distinge indivizii care reușesc să obțină lucrurile pe care și le doresc de indivizii care renunță prematur la ele. Plecând de la observațiile de ordin teoretic și integrându-le cu dovezile experimentale menționate anterior, am formulat următoarele ipoteze:

Ipoteza 1. Există o corelație directă, semnificativă între scorul la persistență motivațională și resimțirea de emoții pozitive, considerate atât individual, cât și ca scor compozit de afectivitate pozitivă, presupunând în același timp că acest aspect al motivației umane este invers corelat cu afectivitatea negativă.

Ipoteza 2. Există o relație pozitivă între persistență și strategiile de coping cognitiv adaptative.

Ipoteza 3. Tendința de a controla afectivitatea, atât pe cea pozitivă, cât și negativă poate explica succesul autoreglării eficiente, astfel, ne așteptăm ca pentru nivele ridicate ale persistenței motivaționale, să existe un control al acestor afecte.

3.2. Lotul investigat

Cercetarea s-a realizat pe un lot de 124 de subiecți din populația generală, angajați selectați în proporții relativ egale din mediul privat și de stat (53% din sistemul privat și 47% din cel public). Dintre aceștia, 21,8% au studii liceale, 54% universitare și 23,4% au studii medii. 48,4% sunt angajați de gen masculin, restul de gen feminin cu vârste între 21 și 61 de ani, jumătate dintre participanți având până în 35 de ani.

Tabel 1: Distribuția angajaților la cercetare

Tipul de organizație	De stat (Bugetară)		Privată	
		65		57
Genul subiecților	Masculin		Feminin	
	60		64	
Vârsta subiecților	21 ÷ 30 ani	31 ÷ 49 ani		40 - peste
	36	37		51
Studii	gimnaziale	liceale	universitare	Post-universitare
	1	27	67	29

3.3. Metodologia utilizată

Instrumente de investigare psihologică utilizate

În prezenta lucrare au fost utilizate opt scale standardizate de evaluare a personalității și date socio-demografice. Aceste scale sunt descrise mai jos, în ordinea în care au fost aplicate în cadrul studiului.

a. *Chestionarul PM3* (Constantin și col., 2007) evaluează *persistența motivațională*, înțelesă ca fiind predispoziția comportamentală a unui angajat de a persista motivațional (o dată luată decizia implicării motivaționale), predispoziție condiționată de un set de competențe particulare (factori): *efort, încredere, perseverență, scop, organizare, concentrare, reacția la obstacole, ambiție*. O parte din scalele acestea au demonstrat un coeficient de consistență internă Alpha Cronbach sub pragul acceptat de 0.7, astfel pentru acest studiu am luat în considerare doar scorul total la chestionar (Alpha Cronbach = 0.897).

b. *Scala PANAS* (Watson, Clark și Tellegen, 1988) măsurând dispozițiile dominante ale indivizilor. Scala prezintă 20 de substantive referitoare la emoții diferite, care pot fi grupate într-o scală de afect pozitiv (AP), care reflectă în ce măsură indivizii se simt activi, entuziaști și alerți. Scorurile mari la AP reflectă o stare de energizare, concentrare și implicare plăcută, pe când scorurile scăzute indică o dispoziție letargică, tristețe. Cealaltă dimensiune, afectivitate negativă (AN) indică prezența unei stări de stres, neplăcere, subsumând o varietate de stări aversive precum furia, dezgustul, vinovăția, frica, nervozitatea; scorurile scăzute la AN indică o stare de calm, împăcare, serenitate. Coeficienții de consistență internă sunt 0,794 pentru scala de afectivitate pozitivă și 0,841 pentru cea de afectivitate negativă. Corelația dintre scale este scăzută și negativă, așa cum este descrisă și în studiul citat anterior.

c. *Scala controlului afectelor* (Affective Control Scale, Williams și Chambless, 1992), alcătuită din 42 de itemi și 4 scale, măsurând strategiile habituale de control a manifestărilor afective, câte una pentru următoarele emoții: afectivitate pozitivă, furie, anxietate și depresie. Chestionarul a fost tradus din engleză, în urma pretestării fiind eliminată scala de control a furiei, cu un coeficient de consistență internă foarte scăzut (0,430). Scalele care compun acest chestionar se referă la reținerea și frica indivizilor vizavi de perspectiva pierderii controlului asupra manifestărilor afective, în sensul trăirii și resimțirii acelor emoții, cât și a posibilelor reacții la acestea. Coeficienții de consistență internă corespunzători scalelor sunt 0,759 (pentru scala de control a depresiei), 0,839 (pentru controlul afectelor pozitive) și 0,744 (pentru scala de anxietate).

d. *Scala CERQ* (*Cognitive Emotion Regulation Questionnaire*, Garfensky, Kraaji și Spinhoven, 2001), care măsoară nouă scale conceptuale diferite, referitoare la strategiile cognitive de control emoțional (sau coping cognitiv) pe care indivizii le utilizează în urma resimțirii unor evenimente negative și neașteptate. Scala are 36 de itemi în total, grupați în nouă scale de câte 4 itemi:

auto-culpabilizare ($\alpha=0.621$), *culpabilizarea celorlalți* ($\alpha=0.735$), *ruminație* ($\alpha=0.711$), *viziune catastrofică* ($\alpha=0.807$), *detașare emoțională* – ($\alpha=0.817$), *refocalizare pozitivă* ($\alpha=0.781$), *reevaluare pozitivă* ($\alpha=0.810$), *acceptare* – ($\alpha=0.749$), *planificare* ($\alpha=0.807$).

4. Rezultate obținute și interpretarea lor

Înainte de a analiza rezultatele la ipoteze, menționăm o serie de efecte semnificative ale variabilelor sociodemografice asupra persistenței motivaționale. Așadar, se observă diferențe în lotul studiat între subiecții din mediul public și organizațiile private, primii având scoruri semnificativ mai ridicate la această variabilă ($t=2,07$, $p=0,040$). Există de asemenea, o diferență semnificativă între subiecții până în 30 de ani și cei peste 40 de ani în ceea ce privește persistența în sarcină, în sensul că aceștia din urmă prezintă scoruri semnificativ mai ridicate ($t=0,216$, $p=0.033$).

Ipoteza 1. Analiza corelațiilor dintre cele două probe ne arată că există o corelație semnificativă între *persistența motivațională*, pe de o parte și cele două scale PANAS. Așadar, scala de persistență corelează pozitiv cu scala de emoții pozitive (0.334 , $p<0.001$) și negativ ($-0,292$, $p=0,001$) cu cea de emoții negative, prima fiind mai puternică. Tabelele de mai jos ilustrează corelațiile semnificative pe fiecare dimensiune afectivă în parte:

Tabel 2. Corelații între afectele pozitive și PM3

		Persistența motivațională
Mândru	r	,217(*)
	p	,015
Activ	r	,226(*)
	p	,012
Puternic	r	,344(**)
	p	,000
Energic	r	,309(**)
	p	,000
Inspirat	r	,241(**)
	p	,007
Entuziast	r	,313(**)
	p	,000

Tabel 3. Corelații între afectele negative și PM3

		Persistența motivațională
Vinovat	p	-,283(**)
	r	,001
Supărat	r	-,193(*)
	p	,032
Speriat	r	-,206(*)
	p	,022
Nervos	r	-,197(*)
	p	,029
Determinanți afectivi ai persistenței motivaționale		-,181(*)
	p	,044
Temător	r	-,271(**)
	p	,002

Rezultatele sunt consistente cu studiile care arată că există o corelație între succesul profesional, satisfacția în muncă și afectivitate. Dominantele afective ale indivizilor sunt influențate de modul în care își urmează aspirațiile. Analizând patternul corelațiilor variabilei dependente cu alte dimensiuni ale studiului, putem specula, pornind și de la mărimea acestora, că tonul afectiv dominant reprezintă o dimensiune foarte importantă în conturarea orientării proximale ale motivației individuale. Așadar, șase din cele zece dimensiuni ale afectivității pozitive corelează semnificativ cu persistența motivațională, trei dintre acestea referindu-se la activare, la dispoziție energetică personală, celelalte fiind axate pe valență pozitivă, valență esențială în demararea și susținerea pe o perioadă mai lungă de timp a motivației: *mândru*, *inspirat*, *entuziast*. Conform teoriei efectului de „propagare și consolidare” (*broaden and build*, Fredrickson, 1998), o serie de stări afective, incluzându-le pe cele trei menționate anterior prezintă capacitatea de a extinde repertoriile de gândire și acțiune de moment ale indivizilor, întărindu-le resursele personale, atât fizice, cât și de ordin intelectual. Mândria și entuziasmul sprijină motivația individuală, stimulând imaginarea unor scenarii de succes viitoare, susținând activarea scopurilor, mai ales în situațiile în care atingerea acestora este condiționată de depășirea unor costuri hedonice curente, ajutând indivizii să își revină în urma unor situații stresante.

Alte șase afecte dominante, de data aceasta aparținând fațetei negative ale scalei PANAS sunt negativ corelate cu persistența, sugerând că *vina*, *ostilitatea* și *anxietatea* pot amenința îndeplinirea cu succes a sarcinilor profesionale. Rezultatele obținute pot fi interpretate în mai multe moduri, sugerate și de modelele teoretice propuse în prima parte a lucrării. Pe de o parte, corelația cu afectele negative menționate sugerează frustrarea generată de discrepanța dintre scop și situația curentă. Pe de altă parte, indivizii care tind să resimtă frecvent afecte negative procesează informația într-o manieră mai riguroasă, sistematică, punând accentul pe identificarea riscurilor și sublinierea dezavantajelor demarării sau continuării unei acțiuni în condiții de incertitudine, privând indivizii de beneficiile motivaționale ale optimismului. Judecarea progresului în atingerea scopului este realizată mai superficial, la intervale mari, cu o iluzie a controlului mai ridicată. Adjective precum *vinovat*, *temător* sau *speriat* pot sugera neajutorare în atingerea scopurilor personale pe care indivizii și le-au propus ori consideră că „ar trebui” atinse și faptul că obstacolele sunt percepute mai degrabă ca amenințări decât ca provocări. De asemenea, aceste emoții pot fi asociate cu prezența de conflicte la nivelul scopurilor individuale, conflicte care pot afecta investiția de timp și efort în atingerea lor și conduce în timp la dezangajarea din ambele

(Michalak, Heidenreich și Hoyer, 2004). Mai mult, așa cum arată Tice și col. (2003), capacitatea de autocontrol este susținută de afectele pozitive, aceasta putând media relația dintre afect și persistență.

Ipoteza 2. Pentru a verifica această ipoteză de cercetare, am realizat corelația Pearson (distribuțiile scorurilor la scalele corelate fiind normale) între scorurile la variabila persistență motivațională și cele 9 subscale de control cognitiv al emoțiilor din cadrul chestionarului CERQ. Dintre acestea, doar 6 corelează pozitiv cu persistența motivațională: *ruminația, focalizarea pe elemente pozitive, planificarea, recadrarea, reducerea impactului emoțional al evenimentului și perspectiva catastrofică*. Rezultatele sunt sintetizate în următorul tabel.

Tabel 4. Corelații între scalele de control cognitiv și PM3

		Persistența motivațională
<i>Ruminație</i>	r	,211(*)
	p	,019
<i>Focus pozitiv</i>	r	,252(**)
	p	,005
<i>Planificare</i>	r	,326(**)
	p	,000
<i>Recardare</i>	r	,267(**)
	p	,003
<i>Reducerea importanței</i>	r	,196(*)
	p	,029
<i>Viziune catastrofică</i>	r	,239(**)
	p	,008

În privința strategiilor de coping cognitiv, alegerea scalei s-a realizat pornind de la premisa că persistența, cu alte cuvinte capacitatea de a continua un traseu acțional în ciuda amenințărilor, frustrărilor și obstacolelor recurente, ar trebui să fie în strânsă relație cu deprinderile metacognitive utilizate pentru a face față situațiilor amenințătoare. Dintre cele 9 scale propuse de chestionarul utilizat, șase dintre acestea corelează pozitiv și semnificativ cu persistența motivațională. Cea mai ridicată corelație cu variabila dependentă o prezintă scala de coping centrat pe

problemă, planificare. *Focalizarea pe aspecte pozitive, recadrarea* (sau schimbarea semnificației personale a evenimentului), și *reducerea importanței evenimentului* sunt modalități de coping centrate pe emoție, considerate adaptative și reflectând capacitate de reziliență psihologică. Cu alte cuvinte, integrarea evenimentelor neplăcute în memorie, într-un mod care să le reducă latura amenințătoare pentru sine, dublată de reevaluarea rolului acestora și capacitatea de a extrage concluzii personale în urma evenimentelor nefavorabile sau a circumstanțelor ostile cronice, ar putea constitui indicatori ai capacității de a persista. Corelațiile cu aceste patru scale indică faptul că indivizii persistenți caută mai frecvent feed-back în privința progresului către scop, au tendința de a diagnostica în manieră mai pozitivă situațiile nefavorabile și sunt dispuși să avanseze planuri de intervenție prompte pentru a preveni sau remedia consecințele nedorite.

Într-o direcție opusă ipotezelor noastre sunt corelațiile pozitive cu scalele de *ruminație* și *viziune catastrofică*. Corelația cu ruminația poate sugera că o evaluare și o aplecare asupra evenimentului neplăcut poate conduce la ceea ce, în teoria analizei funcționale este dezangajarea cognitivă, afectivă și motivațională față de scopuri sau demersuri nefezabile; examinarea superficială a evenimentului nefavorabil (un eșec, obstacole imposibil de depășit, constatarea lipsei de resurse personale) poate duce la insuficientă dezangajare motivațională, ceea ce transformă evenimentul perceput ca amenințător într-o sursă de stres, împiedicând imersarea în activități și scopuri noi (Jostmann și Koole, 2009). Corelată cu persistența afectului negativ, ruminația poate avea un rol adaptativ, ajutând individul să facă față stărilor negative nedorite, prin „consumarea” acelor emoții neplăcute, și concomitent, sprijinind deconstruirea simbolică a angajamentului față de un scop intangibil, toate acestea în vederea restituirii resurselor afective și cognitive necesare pentru angajarea într-un scop diferit sau pentru a concepe un nou plan de acțiune. La fel de interesantă este corelația cu scala *viziune catastrofică*, un indice diagnostic al psihopatologiei anxioase. În contextul studiului nostru, corelația sugerează mai degrabă nevoia de a defini evenimentele adverse în termeni extremi, o tendință de a exagera semnificația lor. Reușind să recadreze situația neplăcută în această manieră, indivizii își protejează sinele, făcând apel la caracterul excepțional al situației. Exagerarea poate conține sugestia unicității, a nevoii de recunoaștere a unor merite deosebite, a distincției. Magnitudinea obstacolelor depășite este proporțională cu efortul și timpul investite, fapt ce conferă acestora o valoare motivațională ridicată. Exagerarea costurilor emoționale ale evenimentelor poate întări angajamentul individului spre scopul propus. Așa cum arată Aronson și Mills (1959), indivizii tind să fie mult mai atașați de scopurile lor dacă au suferit pentru acestea sau au avut de înfruntat diverse obstacole în atingerea lor. Mai mult decât

atât, simpla constatare a faptului că reușesc să facă față unor astfel de evenimente „catastrofice”, contribuie la creșterea autoeficienței indivizilor în fața obstacolelor.

Ipoteza 3. Prinși în procesări afective intense, indivizii pot fi privați de efortul necesar pentru a investi într-un obiectiv personal costisitor sau pur și simplu devin mai puțin sensibili la oportunitățile de a acționa care apar.

Pentru a verifica această ipoteză de cercetare, am realizat corelația Pearson între scorurile la variabila persistență motivațională și cele 3 subscale de control afectiv. Spre deosebire de scala de coping cognitiv, această scală, cât și componentele ei nu prezintă nici un fel de relație cu variabila dependentă. Ca diferență observată între diverse grupe de subiecți, subiecții de gen masculin prezintă o tendință semnificativ mai accentuată de diminuare intensitatea manifestării afectelor pozitive: $t(122)=2,09$, $p=0,038$.

Aceste rezultate nu sunt surprinzătoare dacă luăm în considerare teoria diminuării forței eului, care afirmă că orice tentativă conștientă de control a unor procese intrapsihice consumă rezerve energetice semnificative, ducând în timp la o autoreglare mai puțin eficientă. Scala folosită, „Affective Control Scale” (Williams și Chambless, 1992), utilă în context clinic, indică tendința de a suprima afectele perturbatoare, în lipsa încercărilor de a conștientiza, accepta și de a le prelucra într-o manieră mai flexibilă, nu neapărat o modalitate eficientă de a gestiona informații afective intense. Cel mai adesea, afectele deranjante și intruzive sunt simptome ale unui proces perturbat de urmărirea scopului. Aceste perturbări sunt pot fi reprezentate de apariția unor obstacole de ordin personal (dispariția resurselor individuale, conflictele cu scopuri din alte domenii personale) sau circumstanțe exterioare, fie de conștientizarea imposibilității atingerii aceluși scop. În contextul urmării scopurilor, tentativele de a reduce, bloca sau suprima manifestările emoționale nu pot funcționa ca ecranări eficiente împotriva distractorilor care ar putea interfera cu atingerea obiectivelor intermediare. Dimpotrivă, de cele mai multe ori, consecințele acestor tentative sunt opuse efectului scontat, manifestându-se acel „efectul ironic” definit de Wegner (1989) de revenire și persistență a cognițiilor și afectelor suprimate.

5. Concluzii

În studiul de față am încercat să explorăm rolul componentelor afective în susținerea comportamentului motivat spre atingerea unor obiective profesionale ambițioase. Aceste componente sunt intens implicate pe tot parcursul de selectare și urmărirea scopului. Pe baza amprentei lor afective, obiectivele sunt selectate, evaluate și mai mult decât atât, sunt dinamizate procesele cognitive și a comportamentele necesare atingerii lor. De asemenea, emoțiile au rol de feedback și indicator al progresului către scop, precum și de semnalizator al oportunităților

de care indivizii pot profita pentru a ajunge mai aproape de acesta. Afectele pozitive expectate au în sine un efect motivațional iar stările afective negative sunt de multe ori un indiciu al unui obiectiv personal blocat, cele două condiționându-se reciproc.

O parte din ipotezele înaintate de cercetare au fost confirmate. Așa cum ne așteptam, am identificat corelații între afectele pozitive, cele negative și nivelele persistenței motivaționale, de putere medie - primele de semn pozitiv, cele din urmă invers proporționale; șase strategii de control cognitiv a emoțiilor corelează semnificativ cu persistența, sugerând importanța modului de a aprecia și gestiona impactul emoțional al evenimentelor în urmărirea scopurilor. Dintre toate variabilele incluse în studiu, singura care nu a demonstrat relații semnificative cu variabila dependentă este scala de control al afectelor, sugerând că abilitatea de a persista în fața obstacolelor este determinată mai degrabă de mecanisme implicite, inconștiente de autoreglare, decât de tendințele voluntare ale indivizilor de a-și regla intensitatea și frecvența trăirilor afective atunci când situația o cere.

Emoțiile pozitive acționează asupra succesului în urmărirea scopurilor, afectând motivația în mai multe moduri: energizând indivizii și dinamizându-i, susținând expectanțele pozitive și încrederea în capacitatea proprie de a face față situației, pe de o parte și amortizând impactul evenimentelor negative, pe de altă parte. Capacitatea de a urma un scop dezirabil asumat afectează indivizii în manieră favorabilă, oferindu-le consistență și întărind încrederea în posibilitățile proprii, așa cum renunțarea prematură sau perseverarea într-un scop imposibil pot afecta puternic echilibrul personal și starea de bine. Pentru a duce la sfârșit un proiect personal sau profesional este necesară sincronizarea unui întreg set de deprinderi de autoreglare, a căror acțiune comună să îl poată sprijini, acordându-i – prin echilibrarea tensiunii cu alte scopuri concurente - prioritatea și resursele importante de care are nevoie. Printre variabilele care ar fi putut afecta validitatea acestui studiu, menționăm numărul mare de variabile și scale corespunzătoare incluse în chestionarul final, a cărui completare ar fi putut induce plictiseala și oboseala, cu precădere în partea finală. Aplicate în organizații, ar fi putut trezi suspiciune în legătură cu scopul acestora, și de aici, limitele care apar din dificultatea controlării tendinței de fațadă. Interpretările oferite rezultatelor trebuie privite cu o anumită prudență, având în vedere limitele inerente designului corelațional utilizat pentru acest studiu și care nu ne permit extragerea unor concluzii cauzale. Culegerea unor date de tip longitudinal, obținute și prin introducerea unor măsuri obiective ale conceptului de persistență motivațională, ar putea elucida într-o măsură mai mare dinamica interacțiunilor dintre aceste variabile. Pentru a rafina explicațiile referitoare la influența acestor dimensiuni asupra motivației în muncă, trebuie testați și o serie de factori precum orientarea către succes, centrarea pe performanță

sau eșec, nivelul real al abilităților și auto-percepția lor subiectivă; nu pot fi ignorate nici variabilele de ordin social – influența grupului de muncă, climatul și cultura organizațională, manipularea factorilor situaționali și interacțiunea acestora cu predispozițiile individuale. De asemenea, ne propunem ca direcții de cercetare viitoare introducerea în studiu a altor variabile care vizează eficiența autoreglării emoționale, de exemplu, intrstrumentul *Action Control Scale* (Kuhl, 1994), precum și introducerea unor măsuri a performanței și testarea interacțiunii cu variabile de ordin cognitiv.

Abstract: Motivational persistence refers to the core of individual motivation, its quantitative aspect (Constantin și col., 2007). Personality psychology includes persistence in both temperamental and characterial models, as part of broader traits such as conscientiousness or reward-dependence. The present study examines the relationship between PM3 scale, measuring motivational persistence and a set of affective variables: predominant affectivity (PANAS, Watson, Clark and Tellegen, 1988), cognitive emotion regulation (CERQ, Garfensky, Kraaji and Spinhoven, 2001) and affective control tendencies (Affective Control Scale, Williams and Chambless, 1992). The results suggest an association between motivational persistence and affect (direct correlation with positive affects and indirect with the negative). In addition, motivational persistence positively correlates with the following CERQ scales: refocus on planning, positive reappraisal, positive refocusing; the unexpected positive correlations with the maladaptive rumination and catastrophizing subscales are also discussed. We found no significant correlation between motivational persistence and affective control.

Key-words: motivational persistence, affect, cognitive emotion regulation

Résumé : La persistance motivationnelle est un concept qui fait référence au noyau dur de la motivation individuelle, à sa dimension quantitative (Constantin et col, 2007). La psychologie de la personnalité comprend la dépendance de récompense dans les modèles de tempérament et aussi de caractère, dans le cadre de certaines caractéristiques comme la conscience. Cette étude examine la relation entre l'échelle PM3, qui mesure la persistance motivationnelle, et un certain nombre de dimensions affectives: l'affectivité dominante (PANAS, Watson, Clark et Tellegen, 1988), les stratégies d'adaptation cognitive (CERQ, Garfensky, Kraaji et Spinhoven, 2001) et la tendance à contrôler l'expression des émotions (Affective Control Scale, Williams et Chambless, 1992). Les corrélations indiquent une association entre la persistance motivationnelle et les réactions émotionnelles (directement avec les positifs et indirectement avec les négatifs). De même, la persistance est corrélée positivement avec les échelles de planification, réévaluation de la situation et du focus sur les aspects positifs; on examine aussi les corrélations inattendues avec les échelles rumination et vision catastrophique, généralement considérées comme désadaptatives. Nous n'avons trouvé aucune lien entre persistance motivationnelle et la tendance à contrôler l'expression des émotions.

Mots-clés: persistance motivationnelle, affect, régulation cognitive des émotions

Bibliografie

- Aarts, H., Gollwitzer, P. M., & Hassin, R. R. (2004). Goal contagion: Perceiving is for pursuing. *Journal of Personality and Social Psychology, 87*, 23–37.
- Aarts, H., Custers, R., & Holland, R. W. (2007). The non-conscious cessation of goal pursuit: When goals and negative affect are co-activated. *Journal of Personality and Social Psychology, 92*, 165-178.
- Aarts, H., Custers, R., & Veltkamp, M. (2008). Goal priming and the affective-motivational route to nonconscious goal pursuit. *Social Cognition, 26*, 555-577.
- Aronson, E. & Mills J. (1959). The effect of severity of initiation on liking for a group. *Journal of Abnormal and Social Psychology, 59*, 177-181.
- Aspinwall, L. G., & Taylor, S. E. (1997). A stitch in time: Self regulation and proactive coping. *Psychological Bulletin, 121*: 417–436.
- Bandura, A. (1977). Self-Efficacy: Toward a Unifying Theory of Behavioral Change. *Psychological Review, 84*, 191-215.
- Carver, C. S., & Scheier, M. F. (1999). Themes and Issues in the Self-Regulation of Behavior. *Advances in Social Cognition, Vol. XII*, pp. 1-105. Mahwah, N.J.: Erlbaum.
- Chess, S., & Thomas, A. (1987). *Origins and evolutions of behavior disorders: From infancy to early adult life*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Cloninger, C. R., Przybeck, T. R., & Svrakic, D. M. (1991). The tridimensional personality questionnaire: U. S. normative data. *Psychological Reports, 69*, 1047-1057.
- Constantin T., (2009). *Determinanți ai motivației în muncă. De la teorie la analiza realității organizaționale*, coord. Constantin Ticu, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza, colecția Psihologie socială și aplicată.
- Constantin, T., Iarcuczewicz, I., Constantin, L., Fodorea, A., Căldare, A., (2007). Persistența motivațională și operaționalizarea ei în vederea evaluării potențialului motivațional individual. *Analele de Psihologie și Științe ale Educației*, Editura Universității „Al I. Cuza”, Tomul XVI/ 2007,5-22.
- Crutcher, R. (1934) An experimental study of persistence. *Journal of Applied Psychology, Vol 18.*, 409-417.
- Dijksterhuis, A., & Aarts, H. (2003). On wildebeests and humans: The preferential detection of negative stimuli. *Psychological Science, 14*, 14–18.
- Dik, G., & Aarts, H. (2007). Behavioral cues to others' motivation and goal pursuits: The perception of effort facilitates goal inference and contagion. *Journal of Experimental Social Psychology, 43*, 727-737.
- Dorcus M. (1935). Is there a 'unit trait' of volitional perseverance? *Journal of General Psychology, 13*, 345-356.
- Erber, R., & Erber, M.W. (1994). Beyond mood and social judgment: Mood incongruent recall and mood regulation. *European Journal of Social Psychology, 24*, 79–88.
- Eysenck, H. J., (1953). *The Structure of Human Personality*. London, New York: Methuen, Wiley.
- Fernald, G. G. (1912). An achievement capacity test. *Journal of Educational Psychology, 3*, 331-336.

- Ford, M. E. (1992). *Motivating humans: Goals, emotions and personal agency beliefs*. Newberry Park, CA: Sage.
- George J. M., Brief A. P. (1992). Feeling good doing good: a conceptual analysis of the mood at work-organizational spontaneity relationship. *Psychological Bulletin*, 112(2): 310–29
- Gilbert D., Pinel E., Wilson T., Blumberg S., Wheatley T., (1998). Immune neglect: a source of durability bias in affective forecasting. *Journal of Personality and Social Psychology*, 617-638.
- Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence*. New York: Bantam Books.
- Hartshorne H., May M. A., Maller J. B. (1929). *Studies in service and self control*. New York: Mcmillan.
- Higgins, E. T. (1997). Beyond pleasure and pain. *American Psychologist*, 52, 1280-1300.
- Higgins, E. T., Shah, J. Y., & Friedman, R. (1997). Emotional responses to goal attainment: Strength of regulatory focus as moderator. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72, 515-525.
- Hornik, J. (1992). Time estimation and orientation mediated by transient mood. *Journal of Socio-Economics*, 21, 209-227.
- Isen, A. M., Daubman, K. A., & Nowicki, G. P. (1987). Positive affect facilitates creative problem-solving. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51: 1122–1131.
- Isen, A. M., Reeve, J. (2005). The influence of positive affect on intrinsic and extrinsic motivation: Facilitating enjoyment of play, responsible work behavior, and self-control. *Motivation and Emotion*, 29, 297–325.
- Jostmann, N. B., & Koole, S. L. (2009). When persistence is futile: A functional analysis of action orientation and goal disengagement. In G. B. Moskowitz and H. Grant (Eds.), *The psychology of goals* (pp. 337-361). New York, USA : Guilford .
- Kanfer, R. (1999). Measuring Health Worker Motivation in Developing Countries. In *Major Applied Research 5*, Working Paper 1. Bethesda, MD: Partnerships for Health Reform Project, Abt Associates Inc.
- Koole, S. L., & Fockenberg, D. A. (2006). *Affective priming and affect regulation: The moderating role of action versus state orientation*. Manuscript submitted for publication.
- Koole, S. L., & Jostmann, N. B. (2004). Getting a grip on your feelings: Effects of action orientation and external demands on intuitive affect regulation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 87, 974–990.
- Koole, S. L., & Kuhl J. (2007). Dealing with unwanted feelings: The role of affect regulation in volitional action control. In J. Shah & W. Gardner (Eds.), *Handbook of motivation science*. New York: Guilford.
- Garnefski, N., Kraaij, V., & Spinhoven, Ph. (2001). Negative life events, cognitive emotion regulation and emotional problems. *Personality and Individual Differences*, 30, 1311-1327.
- Kuhl, J. (1994). Action versus state orientation: Psychometric properties of the Action-Control-Scale (ACS-90). In J. Kuhl & J. Beckmann (Eds.), *Action control: From cognition to behavior* (pp. 47–59). Toronto, Ontario, Canada: Hogrefe.

- Liberman, N., Sagristano, M. D., & Trope, Y. (2002). The effect of temporal distance on level of mental construal. *Journal of Experimental Social Psychology*, 38, 523-534.
- Lufi, D., & Cohen, A. (1987). A scale for measuring persistence in children. *Journal of Personality Assessment*, 51, 178-185.
- Mayer, J. D., & Salovey, P. (1993). The intelligence of emotional intelligence. *Intelligence*, 17(4), 433-442.
- Michalak, J., Heidenreich, T. & Hoyer, J. (2004). Goal conflict. In W. M. Cox & E. Klinger (Eds.), *Handbook of motivational counselling: Motivating people for change* (pp.83-99). Chichester: Wiley.
- Mitchell, T. R. (1982). Motivation: New directions for theory and research. *Academy of Management Review*, 17 (1):80-88.
- Mukherjee, B.N. (1974). A Questionnaire Measure of Persistence Disposition. *Indian Journal of Psychology*, 49, 263-278.
- Oettingen, G., & Gollwitzer, P.M. (2001). Goal setting and goal striving. In A. Tesser & N. Schwarz (Eds.), *Intraindividual processes. Volume 1 of the Blackwell Handbook in Social Psychology*. Editors-in-chief: M. Hewstone & M. Brewer (pp. 329-347). Oxford: Blackwell
- Pinder, C.C. (1998). *Work motivation in organizational behavior*. Upper Saddle River, N.J.: Prentice Hall.
- Rethlingshafer, D. (1942). Relationship of tests of persistence to other measures of continuance of activities. *Journal of Abnormal Social Psychology*, 37, 71-82.
- Roseman, I. J. (2008). Motivations and emotivations: Approach, avoidance, and other tendencies in motivated and emotional behavior. In A. J. Elliot (Ed.), *Handbook of approach and avoidance motivation*. New York: Psychology Press, 343-366.
- Rholes, W.S., Michas, L., & Shroff, J. (1989). Action Control as a Vulnerability Factor in Dysphoria. *Cognitive Therapy and Research*, 13, 263-274.
- Ryans, D. G. (1939). The Measurement of Persistence. *Psychological Bulletin*, 36, 715-739.
- Smith, E. E., Nolen-Hoeksema, S., Fredrickson, B. L., Loftus, G. R. (2005). *Introdúcere în psihologie*. București: Ed. Tehnică.
- Schultz, W. (1998). Predictive reward signal of dopamine neurons. *Journal of Neurophysiology*, 80, 1-27.
- Tice, D. M., Bratslavsky, E., & Baumeister, R. F. (2001). Emotional distress regulation takes precedence over impulse control: If you feel bad, do it! *Journal of Personality and Social Psychology*, 80, 53-67.
- Van Dillen, L., & Koole, S. L. (2004). *How flexible is intuitive affect regulation? Dual task demands moderate the effects of action orientation on affect regulation*. Unpublished raw data, Vrije Universiteit Amsterdam.
- Wegner, D. M. (1989). *White bears and other unwanted thoughts: Suppression, obsession, and the psychology of mental control*. New York: Viking/Penguin.
- Williams K. E., & Chambless D.L. (1992). Affective Control Scale, la adresa <http://www.psych.upenn.edu/~dchamb/questionnaires/ACS.pdf> pe 10 martie 2009.

Williams, L., & DeSteno, D. (2008). Pride and perseverance: The motivational role of pride. *Journal of Personality and Social Psychology, 94*, 1007-1017.

Wright, R. A., & Brehm, J. W. (1989). Energization and goal attractiveness. In L. A. Pervin (Ed.), *Goal concepts in personality and social psychology* (pp. 169±210). Hillsdale, NJ: Erlbaum.